

Begäran om utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av lagen om välfärdsområdenas finansiering samt ändring av lagen om främjande av skärgårdens utveckling

Inledning

Finansministeriet ber om ert utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av lagen om välfärdsområdenas finansiering samt ändring av lagen om främjande av skärgårdens utveckling. Genom propositionen genomförs de ändringar i den tredje fasen av utvecklingen av finansieringsmodellen för välfärdsområdena som ingår i regeringsprogrammet samt vissa andra ändringar som avses träda i kraft 2027.

Föreslagna ändringar

Bestämmelser om den uppskattade årliga ökningen av servicebehovet inom social- och hälsovården som ska beaktas när nivån på välfärdsområdenas finansiering för hela landet fastställs för finansåret utfärdas för 2027–2030 utifrån den modell för social- och hälsovårdstjänster som Institutet för hälsa och välfärd (THL) upprätthåller. Det är fråga om en uppdatering av teknisk natur.

För att genomföra besparingar i statsfinanserna föreslås det att 60 procent av den årliga ökningen av servicebehovet inom social- och hälsovården ska beaktas i finansieringen från och med 2027 i stället för 80 procent i den gällande lagen. Dessutom föreslås det att den temporära höjningen på 0,2 procentenhet för beaktande av det ökade servicebehovet slopas från och med 2028. Det föreslås att besparingen riktas till alla välfärdsområden utifrån bestämningsfaktorerna för finansieringen av social- och hälsovården.

Det föreslås att sparåtgärdernas konsekvenser kompenseras genom att finansieringsandelen för bestämningsfaktorn för servicebehovet höjs med en procentenhet och den invånarbaserade andelen minskas på motsvarande sätt 2028. Detta tryggar jämlika förutsättningar för ordnande av service i de områden där invånarnas servicebehov är stort och finansieringen ökar långsammare än i andra områden på grund av den ringa befolkningstillväxten.

Den behovsfaktormodell som beskriver behovet av och kostnaderna för social- och hälsovården och som ligger till grund för bestämmandet av finansieringen per välfärdsområde ska uppdateras utifrån Institutet för hälsa och välfärds undersökning. I de användnings- och kostnadsuppgifter som ligger till grund för behovsfaktorerna och deras

koefficienter beaktas de nyaste uppgifterna och i behovsfaktorerna görs vissa justeringar. I detta skede föreslås det ännu inga betydande utvidgningar av behovsfaktorerna eller informationsfunktionerna. Dessutom begränsas beaktandet av diagnostiska uppgifter inom annan privat hälso- och sjukvård än sådan som välfärdsområdena finansierar i form av köpta tjänster eller servicesedlar delvis.

För att trygga kvaliteten på det informationsunderlag som används vid beräkningen av servicebehovskoefficienterna förtydligas Institutet för hälsa och välfärds uppgift att kontrollera kvaliteten på informationsunderlaget och rätten att korrigera uppenbara fel i registeruppgifterna. Dessutom kan finansministeriet i finansieringsbeslutet beakta sådana uppenbara fel i de registeruppgifter som ligger till grund för finansieringen som annars skulle ha en betydande inverkan på finansieringen per välfärdsområde.

I bestämningsfaktorn för finansieringen av karaktären av skärgård beaktas den nya definition av ett välfärdsområde med skärgård som föreslås i lagen om främjande av skärgårdens utveckling. För ett välfärdsområde med skärgård beräknas en koefficient för karaktären av skärgård utifrån vilken den kalkylerade finansiering av social- och hälsovården som riktas till välfärdsområdena på basis av karaktären av skärgård fastställs.

Det föreslås att övergångsutjämningsmodellen ändras från och med 2027. Graderingen av både övergångsutjämningsavdragen och övergångsutjämningsstilläggen ökas årligen med tio euro per invånare så att antalet övergångsutjämnningar som blir permanenta på riksnivå minskar med en fjärdedel före utgången av 2030. En motsvarande ändring i graderingen görs 2027 i den temporära nedskärningen av övergångsutjämningsstillägget.

Ändringen i graderingen av övergångsutjämnarna minskar den andel av övergångsutjämnarna som staten finansierar. Dessutom överförs som en sparåtgärd 53 miljoner euro från den statliga medfinansieringen av övergångsutjämnarna till välfärdsområdena 2028, 91 miljoner euro 2029 och 82 miljoner euro från och med 2030. Minskningen av den statliga finansieringen ska per invånare vara lika stor för alla välfärdsområden, med undantag för de välfärdsområden som får övergångsutjämningsstillägg och där övergångsutjämnningen behövs för att trygga tillräcklig finansiering för ordnandet av tjänsterna, med beaktande av utvecklingen av den kalkylerade finansieringen.

I lagen om främjande av skärgårdens utveckling föreslås en ny definition av begreppet skärgårdsområde och begreppet skärgård.

Tidsplan och ikraftträdande

I utkastet till proposition har konsekvenserna av de föreslagna ändringarna i välfärdsområdenas finansiering bedömts som en helhet och områdesvis. Konsekvensbedömningarna baserar sig i detta skede på finansieringen för 2026. Konsekvensbedömningarna uppdateras till nivån för finansieringen för 2027 utifrån de uppgifter om de områdesspecifika behovskoefficienterna som fås i mars. Behovet av en eventuell ytterligare remisstid bedöms då beroende på storleken på de ändringar som kommer att göras i finansieringen för 2027.

Avsikten är att regeringens proposition lämnas till riksdagen i april 2026. Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2027. Dessutom utfärdas statsrådets förordning om välfärdsområden i skärgården.

Målsättningar

Syftet med propositionen är att i enlighet med regeringsprogrammet på ett kontrollerat och proaktivt sätt utveckla välfärdsområdenas finansieringsmodell så att tjänsterna enligt grundlagen tryggas. Finansieringsmodellen ska utvecklas utifrån forskning så att finansieringen riktas till regionerna bättre så att förutsättningarna för ordnandet av tjänsterna tryggas. Vid uppdateringen av servicebehovsmodellen för social- och hälsovården beaktas de problem som upptäckts i fråga om kunskapsbasens tillförlitlighet, och i detta skede föreslås inga betydande utvidgningar av modellen. För att förbättra informationsbasens tillförlitlighet förtydligas också bestämmelserna om rättelse av fel.

Genom propositionen genomförs dessutom sparåtgärder i enlighet med regeringens mål att dämpa kostnadsökningen. Välfärdsområdenas finansiering utgör cirka en tredjedel av statsbudgeten, så i det nuvarande statsfinansiella läget är det nödvändigt att rikta besparingar också till den. Den statliga finansieringen av välfärdsområdena enligt finansieringslagen har ökat med sammanlagt cirka fyra miljarder euro 2023–2026. I propositionen bedöms de föreslagna ändringarnas konsekvenser som helhet och områdesvis och säkerställs att basservicen för invånarna tryggas trots sparåtgärderna.

Syftet med ändringen av skärgårdslagen är att identifiera de centrala särdragen hos välfärdsområdena med skärgårdsdelar och därigenom göra det möjligt att främja utvecklingen i de skärgårdsligaste välfärdsområdena i Finland. Utifrån de kriterier som definierar skärgårdens välfärdsområde kan finansiering som baserar sig på karaktären av skärgård och eventuella andra åtgärder som hänför sig till karaktären av skärgård riktas till de välfärdsområden där karaktären av skärgård medför särskilda utmaningar till exempel när det gäller ordnandet av tjänster.

Svarsanvisningar för mottagare

Vem som helst kan lämna ett utlåtande.

Vänligen lämna utlåtandena i första hand genom att svara på begäran om utlåtande på utlåtande.fi. Anvisningar för att använda och registrera sig i tjänsten finns på utlåtande.fi under fliken Anvisningar > Bruksanvisningar (användarstöd: [lausuntopalvelu.om\(at\)gov.fi](mailto:lausuntopalvelu.om(at)gov.fi)). Ministerierna ombeds också att spara det utlåtande som de lämnat via utlåtande.fi i ärendehanteringssystemet VAHVA (ärendenummer VN/13749/2025).

Om det inte är möjligt att använda utlåtande.fi kan utlåtandena sändas till ministeriets registratorskontor per e-post på adressen: [kirjaamo.vm\(at\)gov.fi](mailto:kirjaamo.vm(at)gov.fi) eller per post till adressen: PB 28, 00023 Statsrådet. I de utlåtanden som lämnas in till registratorskontoret ber vi er ange ärendenumret VN/13749/2025. Dessutom ber vi att de utlåtanden som lämnas in till registratorskontoret skickas till exempel som bilaga till e-posten i Word- eller PDF-format så att utlåtandehandlingen inte innehåller onödiga personuppgifter, såsom privatpersoners e-postadresser.

Alla utlåtanden är i regel offentliga i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Utlåtandena publiceras på projektets offentliga projektsidor

(valtionneuvosto.fi/sv/projekt, identifieringskod VM052:00/2025). Ett utlåtande som lämnats in av en privatperson publiceras dock på projektsidorna endast om personen skriftligen begär det till exempel i samband med sitt utlåtande eller i ett följebrev till utlåtandet.

Alla utlåtanden som lämnats via utlatande.fi, också utlåtanden från privatpersoner, är automatiskt tillgängliga för alla på utlatande.fi. Ministeriet publicerar inte de utlåtanden som lämnats in till registratorskontoret på utlatande.fi.

Utlåtandena ska inte innehålla onödiga personuppgifter. Även om ett utlåtande som en privatperson lämnat in till registratorskontoret inte publiceras på webben, kan alla ta del av det vid ministeriet i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Tidtabell

Vänligen lämna utlåtandet **senast den 11 mars 2026**.

Beredare

Regeringsråd Eeva Mäenpää, finansministeriet, tfn 02955 30266, [eeva.maenpaa\(at\)gov.fi](mailto:eeva.maenpaa(at)gov.fi) (finansieringslagen)

Ledande specialsakkunnig Antti Väisänen, finansministeriet, tfn 02955 30466, [antti.vaisanen\(at\)gov.fi](mailto:antti.vaisanen(at)gov.fi) (finansieringsmodell)

Specialsakkunnig Roosa Valkama, finansministeriet, tfn 02955 30560, [roosa.valkama\(at\)gov.fi](mailto:roosa.valkama(at)gov.fi) (finansieringskalkyler, till och med den 13 februari)

Finansexpert Kaarle Myllyneva, finansministeriet, tfn 02955 30472, [kaarle.myllyneva\(at\)gov.fi](mailto:kaarle.myllyneva(at)gov.fi) (finansieringskalkyler)

Ledande sakkunnig Elina Auri, jord- och skogsbruksministeriet, tfn 02951 62041, [elina.auri\(at\)gov.fi](mailto:elina.auri(at)gov.fi) (skärgårdslagen)

Lagstiftningsråd Karin Cederlöf, jord- och skogsbruksministeriet, tfn 02951 62063, [karin.cederlof\(at\)gov.fi](mailto:karin.cederlof(at)gov.fi) (skärgårdslagen)

Mer information om de tekniska frågorna i begäran om utlåtande ges av:

Projektassistent Essi Taavitsainen, tfn 02955 30141, [essi.taavitsainen\(at\)gov.fi](mailto:essi.taavitsainen(at)gov.fi)

Länkar:

<https://vm.fi/hanke?tunnus=VM052:00/2025> - Linkki rahoituslain säädösvalmisteluhankkeen verkkosivuille

<https://vm.fi/sv/projekt?tunnus=VM052:00/2025> - Länk till webbplatsen för lagberedningsprojektet för finansieringslagen

<https://valtionneuvosto.fi/hanke?tunnus=MMM025:00/2024> - Linkki saaristolain säädösvalmisteluhankkeen verkkosivuille

<https://valtionneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=MMM025:00/2024> - Länk till webbplatsen för lagberedningsprojektet för skärgårdslagen

Bilagor:

[HE-luonnos rahoituslain III vaiheen muutokset.pdf](#) - Luonnos hallituksen esitykseksi rahoituslain ja saaristolain muuttamisesta

[Finansieringslagens huvudsakliga innehåll och paragrafer.pdf](#) - Finansieringslagens huvudsakliga innehåll och paragrafer

[Skärgårdslagen_3 § 9a §.pdf](#) - Skärgårdslagens paragrafer och motiveringar

[Statsrådets förordning om välfärdsområden med skärgårdsförhållanden.pdf](#) - Statsrådets förordning om välfärdsområden med skärgårdsförhållanden

[Saaristoasetuksen perustelumuistio_26.1.2026.pdf](#) - Luonnos saaristoasetuksen perustelumuistiosta

[Promemoria_Statsrådets förordning om välfärdsområden med skärgårdsförhållande.pdf](#) - Utkast till motiveringspromemoria till skärgårdsförordningen

Sändlista:

Asikkala
Enonkoski
Espoo
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Karjalan liitto
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Etelä-Savon maakuntaliitto
Finlands öar, Suomen saaret, FÖSS
Hailuoto
Helsingin kaupunki
Hirvensalmi
HUS
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Inkoo
Itä-Suomen elinvoimakeskus
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Joutsa
Juuka
Jyväskylä
Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus
Kaarina
Kainuun hyvinvointialue
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Kemiönsaari
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen elinvoimakeskus
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Suomen liitto

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Kirkkonummi
Kitee
Kivijärvi
Kotka
Kuhmoinen
Kuopio
Kustavi
Kymenlaakson hyvinvointialue
Kymenlaakson liitto
Lapin hyvinvointialue
Leader-ryhmät c/o Suomen Kylät ry
Lieksa
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liperi
Lounais-Suomen elinvoimakeskus
Loviisa
Luhanka
Luoto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Maa- ja metsätalousministeriö
Maalahti
Maaseutupolitiikan neuvosto MANE
Mikkeli
Mustasaari
Naantali
Närpiö
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Parainen
Parikkala
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pirkanmaan liitto
Pohjanmaan elinvoimakeskus
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan liitto
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Savon liitto
Pohjois-Suomen elinvoimakeskus
Pori
Porvoo
Puolustusministeriö
Puumala
Pyhtää
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Päijät-Hämeen liitto
Raasepori

Ruokolahti
Rääkkylä
Saaristoasiain neuvottelukunta SANK
Salo
Satakunnan hyvinvointialue
Satakuntaliitto
Savonlinna
Sipoo
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sulkava
Suomen Kylät ry
Taipalsaari
Taivassalo
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Tervo
Työ- ja elinkeinoministeriö
Uudenmaan elinvoimakeskus
Uudenmaan liitto
Uusikaupunki
Vaala
Valtiovarainministeriö
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Varsinais-Suomen liitto
Vöyri
Ympäristöministeriö

Lausunnonantajan lausunto

1. Den uppskattning av servicebehovet inom social- och hälsovården för 2027–2030 som ska beaktas i nivån på finansieringen för hela landet (7 § 1 mom.)

Uppdatering av teknisk natur som baserar sig på SOME-modellen.

2. Sparåtgärder som gäller beaktande av ökat servicebehov (7 § 1 mom. och 36 § 1 mom.)

Det föreslås att 60 procent av det ökade servicebehovet ska beaktas i finansieringen från och med 2027. Den temporära höjningen på 0,2 procentenhet slopas från och med 2028.

3. Inriktning av inbesparingarna i det ökade servicebehovet och sparkompensation (3 § 1 mom.)

Besparingen i fråga om det ökade servicebehovet riktas till alla välfärdsområden utifrån bestämningsfaktorerna för finansieringen av social- och hälsovården.

Sparåtgärdernas konsekvenser kompenseras genom att finansieringsandelen för bestämningsfaktorn för servicebehovet höjs med en procentenhet och den invånarbaserade andelen minskas på motsvarande sätt 2028.

4. Uppdatering av servicebehovsmodellen för social- och hälsovården (14 § och bilagan till lagen)

I de användnings- och kostnadsuppgifter som ligger till grund för behovsfaktorerna och deras koefficienter beaktas de nyaste uppgifterna och i behovsfaktorerna görs vissa justeringar, men inga betydande utvidgningar av behovsfaktorerna eller informationsfunktionerna genomförs.

Beaktandet av diagnostiska uppgifter inom den privata hälso- och sjukvården i finansieringen begränsas delvis.

5. Tryggande av kvaliteten på kunskapsunderlaget för servicebehovskoefficienterna (14 § 3 mom. och 26 a § 2 mom.)

Institutet för hälsa och välfärds uppgift att kontrollera kvaliteten på informationsunderlaget och rätten att korrigera uppenbara fel i registeruppgifterna förtydligas.

Finansministeriet kan i finansieringsbeslutet beakta uppenbara fel i registeruppgifterna som i betydande grad påverkar finansieringen per välfärdsområde.

6. Karaktären av skärgård som bestämningsfaktor för finansieringen (19 §)

För ett skärgårdsbaserat välfärdsområde enligt definitionen i skärgårdslagen beräknas en koefficient för karaktären av skärgård utifrån vilken den kalkylerade finansiering av social-

och hälsovården som riktas till välfärdsområdena på basis av karaktären av skärgård fastställs.

7. Ändring av överföringsutjämningsmodellen (35 § 2–5 mom.)

Graderingen av övergångsutjämnarna ändras i fråga om både övergångsutjämningsavdragen och övergångsutjämningsstilläggen med tio euro per år från och med 2027 så att skillnaden mellan den kommunala finansiering för 2022 som utjämnas genom den permanenta övergångsutjämnningen och den kalkylerade finansieringen enligt finansieringslagen minskar med cirka en fjärdedel före utgången av 2030.

8. Sparåtgärder som gäller övergångsutjämnningar och inriktningen av dem (40 §)

Av övergångsutjämnarna överförs från den andel som staten finansierar 53 miljoner euro till välfärdsområdena 2028, 91 miljoner euro 2029 och 82 miljoner euro från och med 2030. Minskningen av finansieringen ska per invånare vara lika stor för alla välfärdsområden, med undantag för de välfärdsområden som får övergångsutjämningsstillägg och där övergångsutjämnningen med beaktande av utvecklingen av den kalkylerade finansieringen behövs för att ordna tjänsterna för att trygga tillräcklig finansiering.

9. Era kommentarer om begreppet skärgård (3 § i skärgårdslagen)

10. Era kommentarer om skärgårdens välfärdsområde (9 a § i skärgårdslagen) och statsrådets förordning som har samband med den

11. Eventuella andra kommentarer om utkastet till regeringsproposition

Ahonen Ville-Veikko
Valtiovarainministeriö

Mäenpää Eeva
Valtiovarainministeriö